

Inserat se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
seena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo
administracije in ekspedicijska
Starem trgu h. št. 16

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Vojska in mi.

Evropa, ki se je v zaničevanem srednjem
veku navduševala še za ideale, in za te veli-
kanske žrtve doprinašala, kakor kažejo kri-
žarske vojske, tista Evropa se je tako glo-
boko pogreznila v mlako koristolovja, lakom-
nosti in požrešnosti, da zmirom in povsod le
po dobičku upije. „Naši interesi to zahtevajo,
naši interesi tega ne dopuščajo, mi varujemo
le svoje interese“, — nič ko interesi in zopet
interesi! Vsakdo čuti in vé, zakaj da gre v tej
vojski, namreč za to, da bi se osvobodili slo-
vanski kristjani v Turčiji, ki zdihujejo že stoletja
pod težkim igom turškim, pod strašnim, nepre-
nesljivim jarmom, čigar znamenja so bila uvijek
smrt, glad, kuga, uničenje prirodnih prideikov,
uničenje človeških del duha in telesa. Sramota
je za Evropo, da je turško vladarstvo tako
dolgo trpelo. Pa kaj je rekla in kaj pravi
Evropa? „Naši interesi zahtevajo obstanek
Turčije; Bulgari, Srbi, Grki, Armenci, Arnauti
naj trpé, naj se mučijo, naj se odirajo, naj se
zatirajo, naj se živi pokopavajo; — to vse nas
nič ne boli.“ In tako je ostala Turčija, in leta
1854 šli so jo še braniti proti Rusu. Tudi v
sedanji vojski ne kažejo zapadne vlasti nobe-
nega usmiljenja s kristjani na Balkanu, in
znano je, koliko so si prizadevali, da bi Ru-
sijo od vojske odvrnili, ter ohranili gnjilo
turško gospodstvo. Ako bi pa Rusi zmagali,
bodo začeli upiti: „Meni tudi nekaj od plena!
Jaz hočem tudi svoje interese varovati, in jaz
in jaz.“

Vzhodno vprašanje zanima te vlasti in
te ljudi le v toliko, kolikor si od njega do-
bička obetajo. Anglija, Italija, Nemčija, vsaka
bo hotela kaj profitirati 'iz prelite slovanske
krvi; ni jim pa mar za osodo niti slovanskih
kristjanov na Balkanu, niti za osodo Turkov.
Mi ne smemo tako samopašno in neplemenito
misliti, in tudi ne mislimo. Mi simpatiziramo
z Rusi, ker se borijo za pravično reč in ker
so naši soplemeniki; mi simpatiziramo z Bul-
gari in Srbi, ker so kristjani, ker so Slovani,
ker so toliko let pod barbari zdihovali, in jim
želimo, da bi bili iz te žalostne osode rešeni,
— brez ozira na to, ali nam po tem doraste
kak dobiček, ali ne.

Vendar je tudi za nas vprašanje važno,
kak vpliv bo imela rešitev orientalnega vpra-
šanja na naše razmere. In pri tem razmisleku
je vsakemu jasno, da je srečen ali nesrečen
izid te vojske za nas velike pomenljivosti.
Krik naših političnih nasprotnikov po bitki
pri Plevni nas mora podučiti, česa se imamo
nadejati, ako bi sreča ruskega orožju ne bila
mila. „Panslavizem je uničen, pogin ruskega
carstva je gotov, Slovanov se ni treba več
bati“ — tako se je razlegel divji krik po vseh
nemških in madjarskih časnikih. Pripravljala
in razgovarjala se je zveza med Turki, Mad-
jari, Nemci in Angleži v namen ponižanja in
potlačanja slovanskega živelja. Pa te želje se
jim ne bodo spolnile, da bi Rusija v boji
omagala, da bi se sramotno udala. Vsak bojni
dan nam na novo dokazuje hrabrost ruske
vojne in odločnost celega ruskega naroda,

bojevati se tako dolgo, da se vojskino namen
doseže in Jugoslavi oslobodijo. In če se jim
to posreči, kar upamo, da turško carstvo raz-
bijejo, in vstanové krščanske države na Bal-
kanu, potem nastane za nas vprašanje, ali se
imamo avstrijski Slovani od tega kaj dobrega
ali kaj slabega nadejati?

Že bojazen naših sovražnikov pred to
mogočnostjo dokazuje nam, da nam zamore
ta dogodek le koristiti. Avstrija bo potem na
jngu, kakor na severu od slovanskih držav
obdana, in bo tedaj primorana, s svojimi Slo-
vani tako ravnati, da ne bodo čez mejo škilili.
Če se pa pridruži Bosna in Hercegovina Av-
striji, pomnožen bo slovanski živelj, kar bo
za nas zopet dobro. Nam Slovincem potem
druzega ne kaže, nego da tudi mi skušamo v
vzajemnost stopiti s Hrvaško, ktera bi potem
z Granico, Bosno in Dalmacijo precej mogočna
postala, tako da bi je ne mogli Madjari več
pestiti. Dalje naše želje ne segajo, in kdor
nas dolži, da hočemo po vsej sili pod Rusijo
priti, ta nas po krivem natolcuje. Najhujši
panslavisti so pri nas tisti, ki Slovana pri
vsaki priliki ovadujejo, sumničijo, tlačijo in
preganjajo, ter mu ne privoščijo ne svetlobe
ne zraka. Mi hočemo svetlobe, to je izobra-
ženja v domačem jeziku in narodno ravno-
pravnost, in mi hočemo zraka, to je toliko
svobode, da se bomo prosto gibati smeli, da
ne bo vsak veleizdajalec, samo za to, ker je
Slovan in ljubi svojo narodnost. Brez svetlobe
in zraka nobena stvar živeti ne more, tako
tudi narodi ne morejo živeti brez njih.

O bratu, ki je nesel v pekel slanino.

(Iz knjige: Narodne pripovedke hrvatskega Primorja
priredil Reški.)

Jeden pot sta živela dva brata. Jeden je
bil bogat; a drugi siromašen. Oni, ki je bil
siromašen, hodil je vedno k drugemu, bogatemu,
da mu kaj dá. In on dajal mu je vselej, ker
se mu je siromak smilil, in pomagal mu je,
kjerkoli je mogel. Jedenkrat pride zopet brat
k njemu, ravno ko je bil nekako slabe volje;
in ga zaprosi, naj mu da malo slanine. On
odreže funt slanine ter mu reče: „Na vzemita,
ti in vrag“. Zdaj on gre tija, a ni hotel po-
jesti slanine, ker se je bal, da ne bi mu kaj
bilo; marveč jo lepo vzame slanino in gre kar
naravnost proti peklu. Pride v pekel in da
slanino vragu. Ko je prišel nazaj iz pekla
ven, najde jednega človeka pred vratmi. Ta
ga zapraša, kje je bil; a on mu pove, da je
nesel slanino v pekel. Zdaj ga vpraša človek,
kaj da mu je vrag za njo dal; a on odgovori,
da mu ni nič dal. „Kako bi ti njemu dal
slanino za nič? To je bedasto! Hodi ti k
njemu nazaj, pa mu reci, naj ti da slanino
nazaj, ali mizo, ktero ima skrito za gredo“. Res,
on človeka posluša in gre k vragu nazaj
v pekel in govori mu: „Daj mi ti mojo slanino

nazaj, ali pa ono mizo, ki je za gredo skrita“.
— „Jaz sem slanino že pojedel; a mizica
mi rabi, nje ti dati ne morem.“ — „Tako mi
vrni nazaj mojo slanino“, zajezi se on na
njega, „ker mi ne daš mizice!“ Res mu se-
daj da vrag mizico, da ga vsaj že spravi od
sebe. On torej lepo vzame mizico. A že
preje mu je bil oni človek povedal, da kadar
mizo postavi pred se, pokrila se mu bode z
vsakovrstnimi jestvinami, kakovih si bode le
želel. Vzame torej mizo in gre. Na večer
prispe v jedno krčmo k jedni ženi in vpraša
jo, ali mu more dati za nočoj prenočišča. Ali
res, — kakor prihajajo v gostilne, bogati in
siromašni — sprejme tudi njega. Zdaj on gre
v sobo, sede za mizo — in na mizo dojde
vsakovrstne hrane, kakoršne si je le misliti
mogel, in on počne jesti. To je bila pa krč-
marica zapazila in jela je misliti, kako bi si
to mizo prisvojila. Ko je bil on zaspal, pride
ona pa mu ukrade mizo, — a njemu da drugo,
jednako. Zjutraj ko se je naš mož zbudil,
hotel je zajutrkovati — no, kedo naj bi gladen
hodil na pot? — Vzame toraj mizico, postavi jo
pred se pa misli zdaj na ovo jed zdaj na ono
— misli, toda hrane ni, pa je ni. Izspoznavši,
da tu ni več misliti na obed, vrne se nazaj k
peklu, znabiti da še najde onega človeka, ki

ga je bil prvokrat napolil, kaj naj od vraga
zahteva. Gre tija in najde onega človeka, pa
se mu potoži: Tako je in tako. „Došel sem
v krčmo, zvečer je bilo na mizi, karkoli sem
pomislil, imel sem gospodsko večerjo; ali z
jutra ni hotelo nič na mizo priti“. — „Veš,
kaj stori zdaj“, govori mu človek, „pojdi zopet
k vragu, pa zahtevaj, naj ti da ali tvojo sla-
nino ali ono kladivo, ki ga ima za vratmi“. On
gre noter v pekel in pride k vragu, pa mu
reče: „Daj mojo slanino!“ — „Kako li hočem
dati slanino, ker sem jo pojedel?“ — „A ti
mi torej daj za-njo to kladivo, ki ga imaš za
vratmi“. „A čemu ti bode to kladivo? Jaz ti bo-
dem dal kaj boljšega“, deje mu vrag. „Ne, ne, ne,
ali mi daj mojo slanino, ali pa ono-le kladivo“,
odvrne mu on. In vrag vidi, da ni drugače,
kakor da mu mora dati, pa mu dá. Gre on
zopet proč in zopet dojde v isto krčmo na
prenočišče, kamor je tudi prvokrat. Izvadi ven
svoje kladivo in sede ná-nje, pa pomisli, naj
pridejo pred njega takove in takove jestvine.
In kar je pomislil, to mu tudi dojde. Vidi
krčmarica vse to, pa zaželi tudi kladivo za-se
dobiti. Po noči kladivo lepo vzame, pa postavi
druzega mesto njega. Jutrovan dan on zopet
sede na-nje ter pomišlja vsakovrstnih jestvin,
ali niti kaša mu ne dojde. Ne koristi dalje

Mi upamo, da se bodo po srečno dovršeni rusko-turški vojski razmere naše spremenile, in sicer nam na korist (ker na škodo se skoraj več ne morejo), in zato s toliko večjo pozornostjo gledamo na dogodke ob Donavi. Kakor je nemška zmaga pri Sedan uvrstila federalizem v Avstriji, tako utegne ruska zmaga v Bulgariji stresti sedanji naš dualizem; in kakor si bodi, naj se spremene razmere, vsakako se morajo tako, da osemnajst milijonov Slovanov ne bo dalje brez vpliva na notranjo in zunanjo politiko naše države. Da je to istina, to izpoznavajo naši nasprotniki tako dobro, kakor mi, zato jih vsaka ruska zmaga z žalostjo navdaja, mi pa se je iz srca radujemo.

Stara prikazen.

Nič ni novega na svetu; tudi boji, ki jih ima dandanes prenašati katoliška cerkev, niso nikakor novi, ampak so tako stari, kakor cerkev sama, ki se pa po teh bojih le še bolj vtrjuje in premladuje. Res je sicer, da mnogi kristjani in morda tudi celi kraji od verske malomarnosti že skoz in skoz prevzeti, v tem viharji omagujejo, ali poginejo, toda cerkvi ni na škodo, če nekaj suhih vej odpade, ker njeno vedno krepko deblo drugod požene mladike, ki so kinč velikanskega božjega drevesa in obilen sad obrodé. Ko je jela katoliška cerkev propadati v Aziji in Afriki, preselila se je v Evropo, in ko se je tukaj po reformaciji veja plemena grmanskega odkrhnila od nje, nesli so jo oznanovalci njeni v novo najdene pokrajine daljne Amerike in vzhodne Indije, kjer je tako lep sad obrodila, kakor na ljudskem za časa aposteljnov. Enaka prikazen ponavlja se dandanes.

Med tem, ko se v Nemški kulturni boj nadaljuje, je gotovo za vsacega tolažljivo, da katoliška cerkev po družih deželah napreduje. Nekemu ameriškemu listu dala je ta prikazen povod, da Bismarck, ki je pričel ta boj, imenuje dobrotnika katoliške cerkve v Ameriki. Od njega pregnani duhovniki in redovniki pa redovnice, jezuiti, usmiljene sestre in nune namreč preselili so se v obilnem šte-

vilu čez morje, ter se z veliko gorečnostjo trudijo za razširjevanje kraljestva božjega v Ameriki, kjer je kat. cerkev od nekaj let sim storila nenavaden napredek. Pred sto leti je bila v zaveznih zedinjenih državah ena sama škofija, sedaj je pa že 11 nadškofij, 49 škofij in 6 apostolskih vikariatov; katoliških duhovnov je bilo le 25, l. 1875 jih je bilo pa že 5074. Tako zelo se je pomnožilo število katoličanov. Začetkom tega stoletja je bila njih razmera k celemu pribivalstvu kakor 1 k 200, sedaj pa kakor 1 k 6. Tudi večjo važnost so si pridobili katoličani; popred je bilo sramotno nazvati se katoličanom, sedaj so pa že lahko zakonodajalci, senatorji in sodniki, kakor se je izrazil pred nedavnem nek protestant v očitnem govoru. Enak napredek je storila tudi v drugih krajih in deželah, kakor je nedavno to našteval izvrstni katoliški „Čech“.

V Braziliji in Venecueli je bil kulturni boj kmalu končan in brez dvoma bo ravno tako kmalu tudi oni, ki se grozi v prvi deželi z nova začeti.

Še v drugej jugoamerikanskej državi, v Novej Granadi, so hoteli nekateri začeti kulturni boj dalje obdržati. A tudi tam so začeli otresati liberalni jarem in se podčinjavati vplivu sv. Cerkve.

V Avstraliji je znašalo število katoličanov začetkom tega stoletja le 100.000, sedaj se je pa povišalo na 800.000. Tudi sta tam dva nadškofa in 11 škofov. Stavijo se tam samostani, cerkve, znamenja, šole in vsakoršne ustave, s katerimi se pospešuje katoliška omika brez vsacih ovir.

V nekoliko apostolskih vikarijatih izhodnje Indije je znašalo l. 1864. število katoličanov 990.345, l. 1875. pa poldrugi milijon, če prištejemo tudi Portugalce. Samo l. 1875 se je spreobrnilo 10.305 paganov in protestantov. V Kaldeji je grozil razkol, ker se muselski škof ni hotel podvreči rimskej stolici. Vendar ga je pa list sv. Očeta pripeljal na pravo post in tako je odstranjena nevarnost razkola.

Jako znaten napredek ima kat. cerkev tudi na Angleskem. V tej po večjem protestantskej

deželi je bila poprej daritev sv. maše prepovedana s smrtno kaznijo, sedaj pa uživa kat. cerkev tam popolno svobodo. Še le pred 30. leti je postavil Pij IX. tam višje duhovenstvo. Protestantje so se temu čudili. Nobeden ne zadržuje škofov v vladanji njihovih škofij; oni mogo duhovne odgajati in jih nastavljeni, šole ustanovljati, cerkve in samostane zidati, ne da bi jim zakonodajalstvo ovire stavilo. Tam se nič ne ve o zapiranju duhovnov. In kakor uživajo škofje in duhovniki v svojem poklici in kakor vsak katoličan v spoznanju svoje vere, tako uživajo tudi katoliški redovi popolno svobodo. Zato je imela Velika Britanija z Irskim l. 1874 664 nunskih samostanov, kateri so se pečali večinoma z odgojo mladine. Založene so tudi mnogotere druge cerkvene ustanove. „Povsod“, tako smo čitali letos v svečanu, „se postavljajo nove cerkve, samostani in ustanove. Ravno so začeli benediktinci, karmeliti, cistercijenci, salezijanke in „žene najsv. Jezusovega srca“ postavljati nove samostane“. Drugi dokaz napredovanja kat. cerkve na Angleskem je pa spreobračanje mnogih oseb h kat. veri, katero se je začelo najprej mej učenjaki in plemstvom, potem mej anglikanskim duhovenstvom in sedaj že mej delavci.

Na Švedskem in Danskem je ležalo poprej težko breme na katoličanih. Sedaj se pa protestantje sami sramujejo poprejšnjih nasilnih zakonov in dovoljujejo katoličanom popolno svobodo. Zatorej se zidajo cerkve in samostani in po gostem se vrše spreobračanja h kat. veri.

V Belgiji, kjer si stoje vneti katoličani in drzni liberalci pikro naprot, bode pri holjem volilnem zakonu katoličanom večina zagotovljena. Na oskrunjenje obraza Matere božje, katero so si dovolili liberalci na bruselskih ulicah, je bilo odpovedano precej z neštevilnimi protesti in božjimi službami in prejemanjem sv. zakramentov. V Charlevi je bil meseca malega travna 9. občni shod katoliških društev, in pri tej priložnosti, je bilo vteleseno 65. društvo v vseobčno zvezo. Te po celej deželi razširjena društva so ozko mej saboj spojena in podpirajo znatno kat. koristi.

Tudi na Francoskem se napreduje, akoravno se trudijo tako zvani rudečkarji, da bi kako ustavili kat. življenje. Na ven vpliva Francoska blagodarneje nego kterakoli druga dežela, ker iz Francoske ne prihaja samo polovica vseh misijonarjev ampak tudi tri četrtine vseh denarnih žrtev sa misijone. Znotraj pa vplivajo blagodarne številna delavska društva, ktera se zmerom množé. V prosenci so imela te društva občni shod in v teh dneh je imel katoliški kongres svoj šesti shod. Veliko pripomore tudi svoboda visokih šol, s čemur pride več katoliškega duha mej višje stanove.

Na Avstrijskem so se liberalci dvakrat na zboru blamirali in sicer s postavami o samostanih in o zakonu; dohodki bratovščine sv. Mihaele so se vkjub slabim časom pomnožili.

V Švici sedaj tudi omahuje kulturni boj. 20 državnih pastorov je zginito, nekteri so se pa povrnili v cerkev. Na Laškem so bili katoličani spodbujeni po papeževej slovesnosti. Na Pruskem se pa vsak dan množi število spoznavalcev mej duhovenstvom in ljudstvom, množi se število katoliških listov in romarjev, kateri imajo sedaj tudi svoje Lourdes v Marpinkah. Ni li to v zvezi s kulturnim bojem? Ali ni to tako, kakor bi klicala Mati božja: Ne bojte se, jaz sem z vami!

Zaupajmo tedaj v konečno zmago kat. cerkve! Pomagajmo pa vendar k njenej naglosti

misлити, nego iti imaš nazaj, morda bi si mogel še kako drugače pomagati. Gre in pride pred pekel in zopet najde onega človeka, kakor prve krat, pa mu pove, kako veče nič da dojde iz kladiiva, kader kaj pomisli. Znam, da ti neče nič priti, ker ti je baba promenila mizo in kladiivo; nego ti hodi zopet v pekel k vragu, pa zaželi one vrečice, ki jo ima pod blazine, ali ti pa naj dade tvojo slanino. V to vrečico ide ti vse, karkoli bodeš zapovedal, pa ž njo moreš nazaj dobiti in svojo mizo in kladiivo.

On gre v pekel, najde vruga, pa mu govori zmirom ostro: „Daj mi, vraže, mojo slanino!“ „Od kod ti je morem dati, ker sem jo pojel?“ odgovori mu vrug. „Tako mi daj ono vrečico, ki ti je pod blazino.“ „A, kaj ti bode takova vrečica, jaz ti bodem dal denarja, vidiš, s čim bodeš barem živeti mogel.“ „Slanino mi daj!“ zavikne zdaj on na vruga. „A, ako si jo pojedel, daj mi ono vrečico, ki jo imaš pod blazino.“ Vidi vrug, da on neče odjenjati, pa mu da vrečico. Kadar mu jo je dal, govori on sam seboj: „A tebe bodem dobro čuval, nijeden te mi ne bode promenil.“ Istega že večera dojde na prenočišče v isto krčmo, kamor tudi prva dva pota, pa govori: „Stara, evo me zopet na prenočišče, daj

mi, kaj jesti!“ Ona je pak želela da odide, da ji ne bi kako nazaj vzela mize in kladiiva, pa mu zato govori: „Že je polna krčma, tako, da več zate nemam mesta, a jesti ti nemam kaj dati, ker so ljudje vse pojedli.“ „A imaš mojo mizo in kladiivo?“ praša jo on „da mi ji naglo nazaj daš!“ — „Kakovo mizico in kakovo kladiivo?“ „Nevem jaz za to nič!“ — „Molči in brž mi to daj ven!“ „Ali kako me moraš pitati, za kar jaz ne znam?“ „Hajd v vrečico!“ govori sedaj on. In ona, je šla v vrečico, a on udari po njej, udari govoreč: „Hočeš li še promenjevati ljudem robo, a?“ A ona počela znotraj: „Pusti me, dragi človeče! dati hčem ti, kar sem ti vzela, samo pusti me, brž hčem ti donesti!“ „Hajd, pa donesi!“ In ona mu donese i mizico i kladiivo, a on ž njo še jedenkrat v vrečico, da jo še malo natolče, ker je ni prvi pot dosti. Zdaj pridejo na njeno viko soldatje in hteli so ga tolči. A on govori: „Ala, tudi vi noter!“ Oni noter, a on jih malo nagmari, pa zopet pusti. Zdaj vzame lepo vse svoje seboj in gre domov. Tu si napravi kočjo, lepšo nego je bila bratova, kupi zemlje in počne brez skrbi živeti. A vrečico si je bil navezal na vrat, pa ako mu ni pala, to mu je še za vratom.

z molitvijo, tesno zvezo h cerkvi in s širanjem katoliških časopisov!

Z bojišča.

Plevna je pala — tako naznanjajo privatna poročila iz Sistova preko Londona. 9. t. m. zjutraj začeli so Rusi mesto prijemati od vseh strani in okoli 6. ure zvečer dobili so Plevno v svojo oblast. Turki so se v velikem neredu umaknili; zguba je bila silna. Vradno se ta novica dozda še ni potrdila, vendar pa je jako verjetna, ker smo doslej še vsaki pot o velikih vseh Rusov, kakor o prelazu čez Donavo in čez Balkan, prva poročila dobili iz Londona, ki so se pa vsekozi potrdila kot resnična. V boju pri Plevni so se posebno odlikovali Rumunci. Brigada Aleksandra Angeleska sprijela se je bila s Turki ter jih po ljutem boju prepodila s šanc. Posebno odlikoval se je tudi 13. Dorobančev polk. Rumunci so imeli več mrtvih in okoli 30 ranjenih. Car Aleksander je med rumunske častnike in vojake, ki so se najbolj odlikovali, razdelil 40 redov sv. Jurija. Drugi dan pa je hrabrost Rumuncev pohvalil še v posebni napitnici.

Turška poročila trdijo, da boj pri Plevni še ni končan in da se Osman paša vsled obilnejšega topničarstva svojega drži proti večji sili sovražnikov. Tudi Sulejman paša vdarja nad Šipkim klancem ter se hoče polastiti nekterih šanc. Pa če tudi boj pri Plevni še ni končan in se Osman paša Rusom še ustavlja, je Plevna prav lahko že v oblasti Rusov, kateri morajo vse žile napeti, da razbijejo vojno Osmanovo ter se potem brez skrbi zamorejo obrniti na eni strani proti Balkanu, na drugi pa proti Mehmed Aliu, čigar položaj je po naznanilih turških še dober.

Osman paša, ki je vsled zadnjih njemu ne ugodnih bojev v hudi zadregi, bode kmalo prišel še v večjo stisko. Iz Turn-Severina se namreč 9. t. m. telegrafuje „Politiki“, da je tamošnji prefekt (načelnik) dobil obširna poročila o prehodu ruske armade, ktere bode v prihodnjih dneh skoz Turn-Severin šlo 50.000 mož, ki bodo ob Timoku vojevali proti Bulgariji. Štab te vojne začasno ostane v Turn-Severinu. Za prehod čez Donavo je že vse preskrbljeno, kakor tudi za živež na zemlji srbski. Železnice ne prevažujejo nobenega blaga več, in te dni utegne se ustaviti tudi prevaževanje ljudi.

Ob enem se v Srbiji na vso moč nadaljujejo priprave za vojsko. Častniki 4 vojnih oddelkov, ki bodo odšli na mejo, že spravljajo svoje reči in hite na odločena jim mesta. Kakor hitro dojde povelje, mora vse odriniti na mejo. Višji poveljniki Horvatovič, Lešjanin, Nikolič in Belimarkovič imajo vsaki dan v vojnem ministerstvu posvetovanja, in vojni minister Sava Gruič, ki je odmenjen za načelnika generalnega štaba, sklenil je že več pogodb z založniki na Nemškem in v Belgiji. Ker se je v zadnji vojski mnogo vojnih reči spridilo, treba je na novo naročiti pušk, revolverjev, svinca, konjskih oprav itd., ki se bodo čez Rumunsko spravile v Srbijo. Dozda ima Srbija 80.000 pušk, ki se bašejo od zadej, pa 350 topov; če bode pa tudi deželna bramba II. vrste šla na vojsko, treba bo kupiti še 70.000 takih pušk.

Tudi z Grško namerava Rusija po naznanilu Pol. Corr. skleniti pogodbo o skupnem napadu Turčije. Angleška vlada sicer nekoliko nos viha, pa minister Tricupis je na dotično pritožbo odgovoril s pismom, v katerem raz-

jasnuje grško politiko. Če je to istina, potem to priča, da Rusija noče odjenjati, dokler ne doseže svojega namena in Turčiji ne iztrga krščanskih podložnikov.

V Črnigori je padeč Nikšičev zbudil neizmerno veselje. Zvonenje zvonov in gromenje možnarjev je v Cetinju deželanom naznanjevalo veselo novico, da se je vdala trdnjava, ki je skoz stoletja Črnogorcem bila na poti, da svoje dežele niso mogli razširiti. Zdaj jim je pot k novim zmagam odprta, zato se padca Nikšičev bolj radujejo kakor 10 dobljenih zmag. Trdnjava se je Črnogorcem vdala vsled pomanjkanja vode, na milost in nemilost. vendar pa se je posadki in prebivalcem turškim, dovolilo, da so smeli oditi v Gačko.

Iz Azije Muktar paša poroča, da je v neki manjši in nevažni bitvi z Rusi zmagal (?), rusko poročilo iz Karajle pa trdi, da so ruski prostovoljci in izredni konjiki 6. in 7. t. m. prijeli vojno Muktarovo, 60 mož ubili in Turkom vzeli nekaj konj in pušek. Nazajgrede so Turke, ki so jo vdarili za njimi, zapeljali v neko zatišje, kjer so se bili skrili Dagestanovi konjiki, ki so sovražniku prizadejali hudo zgubo. Rusi pa so imeli le 11 ranjenih. Pri Batumu je bila 3. t. m. neka praska, v kateri je bil ranjen ruski poveljnik 2 batalijona strelcev, podpolkovnik Makejev. — Črna je imenovan za generalmajora v glavnem stanu velikega kneza Mihaela.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. septembra.

Avstrijske dežele.

Cesar so 8. t. m. došli k vojaškim vajam v Košice na Ogerskem, kjer so bili jako sijajno sprejeti. Razum njih bivata tam iz cesarske rodbine tudi nadvojvoda Albrecht in Janez pa bavarski princ Leopold. Pri dvornem obedu 11. t. m., kterege so se razum omenjenih vdeležili vsi vnanji častniki, napravili so cesar to-le napitnico: „Jaz pijem na zdravje svojega dragega prijatelja in zaveznika, Njih veličanstva ruskega cara Aleksandra II., čigar god danes obhajamo.“ — Godba je zajgrala rusko himno.

Na Koroškem bil je v kmečkih občinah celovski, velkovški itd. dr. Edelmann s 180 od 209 glasov izvoljen za državnega poslanca.

Hrvaški sabor bode obširno obravnaval vprašanje o vojaški granici in je izbral poseben odsek, ki ima reč pretresti in saboru staviti potrebne predloge. Odbor se je živo lotil dela, ter je glede spojitbe granice saboru stavil predlog, da naj se sklene adresa do Njih Veličanstva, v kateri se navedo glavni vzroki za to spojitbo. Ta predlog imel se je včeraj obravnavati v saboru in ob enem voliti tudi odsek, ki bode imel sestaviti adresu. Vladni komisar Živkovič je pritrdil predlogu odbora, ker bi se graniško vprašanje obravnavalo pri ponovljevanji pogodbe. Krajiški investicijski zaklad, o katerem se je imelo tudi včeraj obravnavati, je pa odboru delal hude preglavice, in sklenilo se je saboru navetovati, da naj se dotična obravnava toliko časa odloži, da bodo sami zamogli prebrati dotična pri vladi hranjena pisma.

Vnanje države.

Francoski listi še vedno mrgole poročil o ranjku Thiersu. Levičniki so izdali oklic do ljudstva, v katerem svojim privržencem pripovedujejo, „da ima Francoska še mnogo zasluženih mož in z državljanskimi čednostmi

okinčanih junakov, ki so pripravljeni nadaljevati od Thiersa pričeto delo in po njegovem zgledu žrtvovati se za vstanovitev liberalno-konservativne republike“. Z drugimi besedami: „Sodržavljani, zaupajte nam, ker sleherni izmed nas zamore nadomestiti Thiersa“.

Italijanski in drugi liberalni časniki neprenehoma poročajo, kako slabotni in čisto pri koncu so že papež Pij IX. Res priletni višji glavar katoliški veliko trpe vsled hude vročine in svoje stare bolezni na nogah, pa njihov duh je bister kakor prej. Nedavno so sprejeli čez 200 udov III. reda sv. Frančiška, in pred nekimi dnevi poklonili so se jim odborniki novega odvetniškega društva, katerim so Pij rekli s sv. evangelijem: „Kadar vas bodo peljali pred sodišča, nikar ne premišljuje, kaj da boste govorili, ker sv. Duh vam bo to vdal“. Življenje preljubljenega višjega glavarja našega je v rokah božjih, ki je njemu in po njem tudi nam podelil že toliko gnad. Gospod mu bode podaljšal življenje ali pa poklical ga k sebi po svojem sklepe, ne pa po pregrešnih željah sovražnikov njegove sv. cerkve.

Izvirni dopisi.

Iz Reke, 7. septembra. (Konec.)

Gledalci hité za vozom, pa jim odhaja. Mestna godba zagode svoj „marš“, in eljencevi pred njo in za njo gredoč in jo spremljajoč upijejo „eljen“. Ko so krikavci odšli, in je bilo moč prosteje se gibati, ogledamo ozaljšanje mesta. Mesto je majhno, pa prijazno in obljudjeno; hiše ob morju in po velicah ulicah so okinčane z zastavami — a veliko, veliko zastav je rudeče — belo — zelenih, t. j. madjarskih, redke pa so bile rudeče — bele — modre (hrvaške), nekoliko tudi mestnih; drugačnega okinčanja, razvun nekaterih vencev krog oken in tepihov, ni bilo videti. Reka je madjarska, to ti pove danes vsaki mulec, in ti priča zlasti divji krik konec ulic, ravno nasproti guvernerjevi hiši, tam namreč prebiva vrli narodnjak Barčič. Kot odkritosrčen poštenjak je obesil na svojo hišo zastave narodne barve, druhal, našuntana, da naj razdrapa vse hrvaške zastave, je začela pri tej hiši. Ko je zastave, do katerih je mogla priti, raztrgala, je hotela imeti tudi one, ki so bile višje, zlasti veliko zastavo, koja je znač strehe ponosno vihrala. Siloma hoté v hišo, razbijajo po vratih in oknih. Ker nič ne opravijo, ker ovnov ali „sturbockov“ vendar niso imeli, hočejo od zvanaj na streho zlesti. Že je eden na nekem zidu, in hoče splezati na streho, kar pride vendar pandur, ga potegne doli, in — spusti. Druhal se potem barbarško ali tartarsko kričaje vali po mestu, in kjer so slutili narodnjake, kričali so jim „eljen“, in kjer so našli slovansko zastavo, če so le do nje mogli, so jo raztrgali. Prišli so tudi do čitalnice in brž zlezejo eden na drugega, in narede živo kopico, in hoče vrhnji zgrabiti po hrvaški zastavi, ali ta hip se mu ona umakne nazaj notri v čitalnične prostore. Druhal je neki imela nalašč za to delo, — za odrezovanje slovanskih zastav, napravljene kasirje. —

O Gorjupu se tudi pripoveduje, da je bil siljen pobrati hrvaške zastave, pa jih ni hotel. To je le košček tega, kar se je godilo madjarskega po slovanski Reki. — Nevolja je prošila vsacega, koji je to videl in slišal, — in sploh se je čulo, da na Reki mulci komandirajo. —

Med tem, ko se je to za mesto sramotno razsajanje po Reki godilo, se je peljal cesarjevič s spremstvom na Trsat, ter si je ogledal

starinski grad Frangipanov, kateremu posestnik je zdaj grof Nugent, je šel v farno cerkev, potem pa k frančiškankam v cerkev, v samostan, in na samostanski belvedere; prav prijazno se je pogovarjal, in po mnogih rečeh popraševal, in ko je stopil v voz, je ljudstvo, katero se je popred tiho in mirno zadržalo, navdušeno klicalo „živio“. Cesarjevič je na Trsatu pokazal, da je katoliški sin katoliškega očeta, in si je v srcih vsih poštenih zapustil blag spomin, tudi pri revežih, ktere je bogato obdaroval.

Bližala se je 1/9. ura, ko se je imela začeti predstava v gledišču. Po ulicah je bilo ljudstva veliko, razsvitljava pa je bila slaba, ker je bila prevelika sapa, v gledišču dokaj praznih prostorov. Ko je cesarjevič stopil v gledišče, ni bilo čuti nikakoršnega glasu, ni eden „eljen“ se ni slišal, in ko je bila odigrana cesarska pesem, — vse tiho. — Po dolgočasni predstavi pade zagrinjalo, in cesarjevič zapusti gledišče, in se odpelje na Miramare.

Drugi dan se je peljal skoz mesto v tovarno, kjer delajo torpede, potlej v Abacijo, in opoludne nazaj na Miramare. Ko bi bilo lepo in mirno morje, bi se bil v imenovana kraja peljal po morji, ne po suhem. Popoludne ob 4. uri je pa šel gledat v Martinšnico, kjer kopljejo materijal za zasipanje morja, in strašanske podkope (mine) zažigajo — do 500 centov smodnika porabijo naenkrat — in podkop odvali velik kos hriba, ne da bi bilo daleč gromenje slišati, le zemlja se potrese. — 6. sept. je odrinil cesarjevič proti Poli.

To je istiniti popis dogodiljejev v Reki 4. in 5. sept. o nazočnosti cesarjeviča Rudolfa.

Iz Gorice, 8. septembra. Volitev državnega poslanca mesto prostovoljno odstopivšega barona Tacco-ta se je 4. t. m. vršila, koja se je izšla na veselje Italijančičev, kajti voljen je bil dr. Rafael Vicentini, inženir v Trstu. Slovenci, koji so se bili v jako pičlem številu zbrali, volili so dr. Abrama.

Pretekli ponedeljek bil je velik požar v Ročinju poleg Kanala. Prouzroččen po nerodnosti ali neprevidnosti neke žknske vpepelil je v kratkem času 62 poslopij in onesrečil 224 oseb, ktere so vsled tega in ker je bila lanska letina slaba in letošnja še slabejša, v strašno pomilovalnem stanu, kajti škoda vsled požara znaša čez 50 tisuč glđ. Da se revežem pomaga, dovolil je deželni odbor tisuč forintov, tukajšnja slovenska društva, Goriška čitalnica, Slavec in Sloga pa pozivljajo človekoljube na nabiro milodarov, kar tudi italijanski listi niso opustili. Grof Gyulai, čigar radodarnost za siromake je skušena, podaril je nesrečnežem zdatni znesek. Bog daj, da bi se še kaj jednacij radodarnih našlo, kajti potreba je velika.

Tukajšnji italijanski listi in z njimi vred sploh Goriški Italijančiči imeli so pretekli teden kaj smešno veselje, koja jih je pa le malo časa trajalo. Če je človek v kako kavarino prišel, ne bil bi kmalo vedel, bi se smijal ali jezil, in ko bi ljudi ne bil poznal, mislil bi bil, da se nahaja mej bažibozuki in čerkesi. Bili so polni veselja in hvale do dušmaninov edino vsled tega, ker so v turških in židovskih listih tiskanim brzojavnim novicam o turških zmagah popolnoma verjeli. Čudno pri tem je le to, da so naši Italijančiči tako slabega spomina in se dajo tako pogosto na led speljati, ko so bili vendar že dostikrat jasno prepričani, da ne jednemu turškemu telegramu ni verjeti. Pa še bolj smešen se mora pametno mislečimu dozdevati odgovor na vprašanje, zakaj da so tako turkoljubni, ker morajo pripoznati, da edino le zarad tega, ker

se boje Rusa, češ, ko bi se pripetilo, da bi Rus Turka pošteno natepil, bi potem še le dobil pravo slast za Avstrijo. Za ta prazni izgovor ni treba pojasnenja in vprašal bi le to, kakega vedenja bi bili, če bi se pripetilo, da bi se Italija združena z Rusom vojevala proti Turku, s kakimi razlogi bi novo prepričanje podpirali? Gotovo prav s takimi kakor zdaj, toraj s publimi. Slobodno!

Tukaj štacionirani pešpolk Weber, štev. 22, dobil je novo zastavo, koja se bode blagoslovljala jutri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Njih Veličanstvo cesarico nadomestovala bode kot botro supruga primorskega namestnika, baronica Pino-va. Polk z godbo vred razpostavljen bo v paradi na Travniku.

Od Pesnice iz Štajarskega, 10. sept. (Rusko-turška vojska.) Dragi Slovenec, zagovornik mile naše domovine Slovenije, ker na vse strani razsvetljuješ čast in blagor slovenskega naroda, tudi mi štajarski Slovenci ti izrekamo zahvalo z gorečo ljubeznijo za zagovarjanje koristi Slovanstva, in za odbijanje laži liberalnih turških časnikov. Radostno pričakujemo tiste dneve, ko izhajaš, da nam poveš resnico dogodb rusko-turške vojske. Kajti nemško-liberalni časniki večidel dosti laži donasajo in se v svojih sanjah radostno veselijo turške zmage zarad črtenja Slovanstva, ker bi radostno gledali pogubo in potlačenje slovenskega naroda, ako bi zmagali nekerščanski Turki. Najbolj protivno slovanskemu narodu je oholo Madjarstvo, kakor si nam že večkrat popisal; tudi jaz se tresem, kedar se spominjam, ko sem bil še otrok, na gromenje topov pri Ormuži leta 1848, ko je puntarsko Madjarstvo zoper Avstrijo rogovililo. Prišli so bili v Ormuž pri Dravi, kjer ti še dandanes, če potuješ skoz Ormuž, pokažejo na hramu prestreljene svisle, ktere so Madjari prebili, dokler od Ormuža niso bili nazaj zapodeni na Ogersko zemljo. Tistikrat je bila Avstrija v veliki nevarnosti, ali sedaj zaničevani Slovan je rešil propada carstvo Avstrijsko, ker je Slovan že od nekdanj in tudi vedno bode zvest caru Avstrijskemu, in čeravno od nemško madjarske liberalne stranke tlačeni, vendar svojega vladarja nikdar zapustil ne bode, kakor so bili storili Madjari leta 1848. Ker so bili pa takrat Rusi prišli na pomoč, in oteli carstvo Avstrijsko, od tiste dobe kuha in kuha Madjarstvo svojo jezo zoper Slovanstvo in Rusa in bi ga naj rajši pokončal, če bi ga le mogel. Zato sedaj rogovilijo zoper Rusa in hočejo Avstrijo naščuvati proti njemu, in divjemu Turku pomagati, česa nas pa Bog varuj. Bi li bilo prav dobroto s hudim povračati ohranitelju krone Avstrijske? Do tega nas ne bodo pripravili ne Madjari in ne nemško-liberalna stranka, to upamo vsi Slovani sploh, zlasti pa mi Štajarci, ki smo čuli gromenje topov o madjarski prekuciji. Da ne bi stali na strani Turkov in Madjarov marveč na strani vsikdar vdanih in zvestih Slovanov in Rusov, to želimo vsi zvesti slovan Avstriji!

Domače novice.

V Ljubljani 13. septembra.

(Cesarjevič Rudolf), vrnivši se se iz Pulja na Dunaj, se bode jutri ob 1/2 11. ure dopoldne z nagličem peljal skoz Ljubljano.

(Občnega zbora banke Slovenije) se je včeraj vdeležilo 14 delničarjev s 308 glasovi. Obširneje poročilo prihodnjič.

(Frm. Kuhn) je včeraj ogledoval tukajšnje vojaštvo. Pri vajah na neki strmi blizo Šmarje zvrnil se je top ter poškodoval dva vojaka

in dva konja. Enega konja so morali kar na mestu pobiti.

(Valvazorjeve kronike) prišel je te dni na svitlo 17. snopič s podobo cerkvice sv. Kocijana pri Uncu in tamošnjih jam, skoz ktere teče Jezero. Tisk in oblika sta ravno tako natančna in lična, kakor prejšnjih snopičih.

(Javno skušnjo slušateljic dramatične šole) napravi učiteljica, Dragojila Odičeva, z dovoljenjem odborov „Dramatičnega društva“ in „Narodne čitalnice“ v dvorani čitalnične 16. t. m. zvečer ob 8 uri. Pri tej priliki nastopijo tudi slušateljice dramatične šole. Ker je ta predstava marljivi učiteljici na korist, in da se občinstvo prepriča o napredku učenk in učencev imenovane šole, nadejati se je polnega pozorišča.

(Koča na Triglavu) je dodelana, kakor poroča „Tagbi“, pa zarad deževnega vremena ni bila slovesno odprta; ključke te kočke imajo v Bohinski Bistrici, v starih Fužinah, v Srednji vasi, na Dovjem in v Mojstrani, da jih potniki dobe, od ktere koli strani se podado na Triglav.

Razne reči.

— † Litomeriški škof Avguštin Vahala je 10. t. m. umrl. Rojen l. 1802 bil je l. 1866 izvoljen za škofa. R. J. P.

— Knez in nadškof solnograški dr. Franc Adalbert Eder so 6. t. m. došli v Celovec; na kolodvoru so jih pričakovali knez in škof Krški, pri kterih so ostali. Drugi dan so se jim poklonili stolni kapitel pa profesorji bogoslovski, 8. t. m. pa so odrinili po železnici v Maribor, da obišejo tudi kneza in škofa lavantinskega.

— Prošnja družbe sv. Mohora. Pri letošnjem razpošiljanji družbenih knjig se je v začetku pripetila neljuba pomota, da se je nekterim čč. gg. poverjenikom poslalo preveč mehko vezanih iztisov „Nebeške hrane“ II. del, ker je razpošiljavec zabil odbiti pridejane trdo vezane iztise. Take gg. poverjenike lepo prosimo, naj ta pregrešek prizanesajo in blagovoljno se potrudijo omenjene mehko vezane molitvenike razprodati po ceni, ki je za družnike odločena, namreč po 60 kr, ostale iztise pa prihodnjega leta o kaki priložnosti družbi nazaj poslati. —

Odbor družbe sv. Mohora.

Eksekutivne dražbe.

14. septembra: 3. Ropret iz Velesovega v Kranji. 3. Slobodnik iz Bojane vasi, 1. Klemenčič iz Mačkoveca oba v Metliki. 2. Penko iz Parja, 2. Meršnik iz Smerja oba v Bistrici. 2. Krušovec iz Kozarč, 2. Frank iz Loža, 2. Šumroda z Vrha, 2. Gerl iz Gorenjega Jezera, vsi v Ložu. 3. Cucek iz Stare Sušice, 3. Cucek iz Dolenje Košane oba v Postojni. 3. Krušič iz Št. Vida, 1. Gustin iz Griž, oba v Vipavi. 1. Cvitkovič iz Tribuč, 1. Staudahar iz Hrelin, 1. Strucej iz Jerneje vasi, 1. Špehar z Vrha, 1. Lašič z Belčega vrha, 1. Ivanič iz Knežine št. 13. 1. Magaj iz Črnomlja, 1. Ivanič iz Knežine št. 10. 1. Šale z Vrha, 1. Rozman iz Dola vsi v Črnomlji.

Telegrafične denarne cene 10. septembra.

Papirna renta 64.45 — Srebrna renta 67.35 — Zlata renta 74.95. — 1860letno državno posojilo 112. — Bankine akcije 836 — Kreditne akcije 204.10 — London 119. — — Srebro 104.90. — Ces. kr. cekini 5.67. — 20 frankov 9.52.

Izurjen organist in mežnar

išče mežnarske in orglarske službe. Natančneje se izve pri opravništvu „Slovenca.“ (1)